

مقدمه‌ای بر خوشی‌ها و روزها

آناتول فرانس . ترجمه مهدی سحابی

چرا از من خواسته کتابش را به ذهن‌های کنجدکاو ارائه کنم؟ و ۱۷۷
من چرا قول این کار بس خوشایند اما سخت عبث را به او
داده‌ام؟ کتابش چون چهره‌ای جوان آکنده از جاذبه‌ای کمیاب
و لطفی برازنده است. خود سفارش خویشتن را می‌کند، از خود
سخن می‌گوید و خواسته ناخواسته از آن خواننده می‌شود.
بدون شک کتاب جوانی است. جوانی مؤلف جوانش را دارد. اما
به پیری جهان پیر هم هست. بهار برگ‌های تازه بر شاخه‌های
کهن، در جنگل قدیمی است. جوانه‌های تازه‌اش پنداری از
گذشتۀ ژرف بیشه‌ها غمین و سوگوار بیشمار بهار مُرده‌اند.
هزیود اندیشناک^۱ کارها و روزهایش را برای بُزچرانان هلیکون
می‌خواند. غمناک‌تر است خواندن خوشی‌ها و روزها برای
مردان و زنان محافل ما اگر، چنانکه آن دولتمدار انگلیسی
می‌گوید، زندگی بدون خوشی تحمل کردنی باشد. از همین رو
کتاب دوست جوان ما را لبخندهایی خسته است، رفتارهایی
ستوهیده که هم زیبا و هم نژاده‌اند.
حتی اندوهش هم خوشایند است و تازگی بسیار دارد، چه ذهنی
با قدرت نظارۀ حیرت آور، اندیشه‌ای آزاد و کاونده و براستی

نازک‌بین آن را هدایت و حمایت می‌کند. این تقویم خوشی‌ها و روزهای هم ساعت‌های طبیعت را به یاری نگاره‌هایی موزون از آسمان و دریا و بیشه‌ها می‌نمایاند و هم ساعت‌های آدمی را، در تکچهره‌هایی دقیق و در صحنه‌هایی از زندگی هر روزه که به چیرگی شگرفی تصویر شده‌اند.

مارسل پروست از توصیف شوکت اندوهناک خورشید شامگاهی و بیهودگی‌های

مارسل و دوستانش در مهمنی عصر.

تشویش آمیز ذهنی استوپ به یک انداده لذت می‌برد. استدانه به روایت دردهایی برآزنده، رنج‌هایی ساختگی می‌پردازد که دستکم عذابشان همسنگ دردها و رنج‌هایی است که طبیعت با سخاوتی مادرانه نصیب ما می‌کند. باید بگوییم که این رنج‌هایی بر ساخته، این دردهایی که نبوغ بشری کشفشان کرده است، این دردهای هنری به گمان من بی‌نهایت مهم و ارزشمندند، و از مارسل پروست سپاسگزارم که برخی نمونه‌های گزیده از آنها را بررسی و تعریف کرده است.

مارسل پروست مرا با خود به فضای گلخانه گرمی، میان ارکیده‌های دانایی می‌برد که زندگی شگرف و بیماروارشان خوراک از خاک نمی‌گیرد. ناگهان، هوای سنگین و لذتناک را تیر تابناکی می‌پیماید، اژدری که چون شعاع پزشک آلمانی^۲ از بدن‌ها و جسم‌ها می‌گذرد. شاعر یکباره در اندیشه‌های پنهان و در هوس‌های به زبان نیامده رخته می‌کند.

این شیوه و هنر اوست. و چیرگی و دقتی در کار می کند که از تیراندازی به جوانی او عجیب می نماید. آنچه می کند به هیچ رو بی غرض نیست. اما چنان صمیمی و چنان حقیقی است که ساده می نماید و همینش خوش می آید. در او می توان اثری از برناردن دو سن پیر^۳، اما هرزه، و پترونیو^۴، اما ساده دل، دید.

خواشابه حال کتاب او! معطر از گلهای در همه شهر می گردد که مادلن لو مر^۵ با دستی خدابی در آن کاشته است، دستی که گل ها را با ژاله هایشان با هم می افشارد. ◆◆◆

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۱. هزیود، شاعر یونانی نیمه قرن هشتم پیش از میلاد چند منظومه حکمت آمیز دارد و از آن جمله است کارها و روزها که در مسایش از کار و کوشش و قناعت و سامان زندگی خانواده است، پر وست در انتخاب عنوان کتاب خود به روشنی به عنوان کتاب هزیود نظر داشته است و این انتخاب، که از نیش و کنایه (نسبت به عمدۀ قهرمانان کتابش، و طبعاً خودش) عاری نیست نمودار برداشت نقدآمیزی است که پر وست همواره از زندگی عبث محفلی داشته است. برداشتی که هم در انگیزۀ نگارش اثربرگش و هم در محتوای آن تبلور می یابد.
۲. ویلهلم کنراد رونتگن (۱۸۴۵-۱۹۲۲)، کاشف اشتعه ایکس
۳. راک هانزی برناردن دو سن پیر (۱۷۷۷-۱۸۱۴) نویسنده فرانسوی از پیشروان رمان‌نویسم
۴. کایوس پترونیوس آریتیر، معروف به پترونیو نویسنده لاتین سده اول میلادی.
۵. مادلن لو مر زن نقاشی است که در زمان پر وست سرشناس بود، نخستین چاپ کتاب خوشی ها و روزها مصور به چند آبرنگ او انتشار یافت.

